

Státní okresní archiv Karlovy Vary

COOP – Jednota Toužim
Období 1992–2012 po transformaci družstva 24. 10. 1992

(1942) 1990–2012

Manipulační seznam prvního typu

EL NAD č.: 1001

AP č.: 411

Simona Pelcová, Petra Sofronová

Karlovy Vary 2019

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	4
II. Vývoj a dějiny části archivního fondu	12
III. Archivní charakteristika části archivního fondu	13
IV. Stručný rozbor obsahu části archivního fondu	15
V. Záznam o uspořádání části archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	16
Seznam použitých pramenů a literatury	17

Příloha:

Seznam použitých zkratk	18
-------------------------	----

Manipulační seznam

1. Vedení a správa	19
1.1 Právní vývoj a systém organizace	19
1.2 Orgány společnosti	19
2. Hmotný a nehmotný majetek	21
3. Péče o zaměstnance	21

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Původcem archiválií části archivního fondu COOP – Jednota Toužim, zpřístupněných touto archivní pomůckou, je:

COOP – Jednota Toužim, spotřební družstvo, IČO 00031950, 25. 11. 1956 – stále existuje.

Na základě znárodnění potravinářských podniků a omezení živnostenského a jiného podnikání¹ docházelo ve 2. polovině 50. let 20. století v tehdejší Československu k vytváření spotřebních družstev. Drobní živnostníci byli sdružováni do malých spotřebních družstev (spotřební a výrobní družstva Jednota, družstva SELPA, Osvobození apod.). Vrcholnou organizací družstevnictví byla Ústřední rada družstev, zřízená zákonem č. 187/1948 Sb.,² povinně sdružující družstva.

Družstevnictví bylo reorganizováno na základě zákona č. 53/1954 Sb.³ Družstva se přeměnila na lidová družstva, která byla výkonnými orgány pro plnění státem ukládaných úkolů. Družstevní vlastnictví nebylo respektováno, družstva byla zbavována podnikatelské iniciativy. K částečným změnám ve výše uvedeném zákoně došlo na základě zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 20/1956. Sb.⁴ Vztahy družstev v roce 1964 nově upravil hospodářský zákoník,⁵ kterým byl zrušen mj. i zákon č. 53/1954 Sb. Postavení, právní poměry a zásady činnosti spotřebních družstev doznaly změn v roce 1988 vydáním zákona o bytovém, spotřebním a výrobním družstevnictví,⁶ který byl po roce 1989 nahrazen novým zákonem.⁷

Družstva byla podle zákona č. 53/1954 Sb. sdružována do okresních svazů, ty pak do krajských svazů. Nejvyšším orgánem byl Ústřední svaz spotřebních družstev v Praze (dále jen ÚSSD), který společně s jinými nejvyššími družstevními svazy sdružovala Ústřední rada družstev. Na území tehdejšího Karlovarského kraje vznikl Krajský svaz spotřebních družstev v Karlových Varech (dále jen KSSD Karlovy Vary),⁸ v okrese Karlovy Vary Okresní svaz spotřebních družstev v Karlových Varech (dále jen OSSD Karlovy Vary)⁹. Nadřízené orgány řídily činnost družstva, veškeré změny s nimi musely být projednány a schváleny. Okresní svazy byly v roce 1956 zrušeny, nadřízenými orgány zůstaly KSSD Karlovy Vary a ÚSSD. V důsledku federálního uspořádání Československa v roce 1968¹⁰ se nástupcem ÚSSD pro česká a moravská družstva stal od roku 1969 Český svaz spotřebních družstev.

Po osvobození Československa v roce 1945 bylo v tehdejší okrese Karlovy Vary založeno družstvo Osvobození, konsumní a výrobní družstvo, zapsané společenstvo s ručením

---

¹ Zákon č. 256/1946 Sb., o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání. Zákon č. 115/1948 Sb., o znárodnění dalších průmyslových a jiných výrobních podniků a závodů v oboru potravinářském a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků tohoto oboru. Vyhláška ministryně výživy č. 117/1948 Sb., o úplném znění dekretu presidenta republiky o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského. Zákon č. 108/1950 Sb., kterým se mění a doplňují předpisy o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského. Vyhláška ministryně výživy č. 109/1950 Sb., o úplném znění dekretu presidenta republiky o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského.

² Zákon č. 187/1948 Sb., o Ústřední radě družstev.

³ Zákon č. 53/1954 Sb., o lidových družstvech a o družstevních organizacích.

⁴ Zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 20/1956 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 53/1954 Sb., o lidových družstvech a o družstevních organizacích.

⁵ Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník.

⁶ Zákon č. 94/1988 Sb., o bytovém, spotřebním a výrobním družstevnictví.

⁷ Zákon č. 176/1990 Sb., o bytovém, spotřebním, výrobním a jiném družstevnictví.

⁸ V roce 1957 sídlo v Karlových Varech, tř. Čs. armády 42.

⁹ V roce 1957 sídlo v Karlových Varech, Mladé gardy 13.

¹⁰ Ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci.

obmezeným.¹¹ V roce 1954 bylo zrušeno a včleněno do nově vzniklého OSSD Karlovy Vary. Část jeho majetku byla převedena do družstev Jednota v okresech Karlovy Vary a Toužim.

V letech 1953–1954 vznikla spotřební a výrobní družstva Jednota v Dalovicích, Chodově (u Karlových Varů), Jenišově, Kyselce, Nové Roli, Pile, Sadově, Suché (u Nejdku) a Vojkovicích.¹² Jednotlivá družstva byla zapsána ve společenstevním (podnikovém) rejstříku jako společenstva s ručením obmezeným. Od roku 1954 se z těchto družstev stala lidová spotřební družstva (dále jen LSD).

V rámci reorganizace družstevnictví byly k 1. 12. 1956 sloučeny OSSD v Karlových Varech a LSD Jednota v Dalovicích, Chodově, Jenišově, Kyselce, Nové Roli, Pile a Sadově do nového družstva. K témuž datu byly všechny uvedené subjekty převedeny do nového družstva s působností v tehdejší okrese Karlovy Vary pod názvem Jednota, lidové spotřební družstvo v Karlových Varech. V podnikovém rejstříku byl proveden výmaz zrušených subjektů dne 21. 12. 1956, 10. 1. 1957, 19. 1. 1957 a 20. 3. 1957.¹³ Sloučení projednala shromáždění delegátů všech rušených LSD Jednota v Dalovicích dne 3. 11. 1956, v Chodově dne 11. 11. 1956, v Jenišově dne 9. 11. 1956, v Kyselce dne 4. 11. 1956, v Nové Roli dne 4. 11. 1956, v Pile dne 28. 10. 1956, v Sadově dne 11. 11. 1956 a rušeného OSSD Karlovy Vary dne 25. 11. 1956. Většina jejich zaměstnanců byla převedena do nové karlovarské Jednoty, někteří přešli na KSSD v Karlových Varech a na Krajský národní výbor Karlovy Vary.

Ustavující valná hromada Jednoty, lidového spotřebního družstva v Karlových Varech, tedy nového okresního spotřebního družstva, se konala dne 25. 11. 1956 zároveň se shromážděním delegátů rušeného OSSD Karlovy Vary. Na ní byly přijaty a schváleny stanovy nového družstva, které byly jeho základním dokumentem. Na této schůzi bylo současně schváleno zrušení a sloučení jednotlivých LSD z okresu Karlovy Vary a OSSD Karlovy Vary do nového okresního družstva s účinností od 1. 12. 1956.¹⁴ Dnem 25. 11. 1956 tedy Jednota, lidové spotřební družstvo v Karlových Varech (dále jen Jednota nebo družstvo)

---

¹¹ Ústřední kanceláře měly sídlo v Karlových Varech, Stalinovo nám. 7 (dříve nám. Maršála Stalina 7), sklady a řeznicko-uzenářská výroba byly umístěny v Rybářích, Hřbitovní 7 (od 20. 3. 1948 se staly Rybáře místní částí města Karlovy Vary).

¹² Státní okresní archiv Karlovy Vary, archivní fond *Okresní svaz spotřebních družstev Karlovy Vary*, nezpracováno, karton č. 6 – *Organizační záležitosti OSSD a jednotlivých Jednot 1953–1955*, zde seznam obcí spadajících do jednotlivých Jednot [1954], sloučení Jednot Vojkovice, Kyselka, Suchá a Nová Role 1953–1954. Jednota Vojkovice byla sloučena do Jednoty Kyselka a Jednota Suchá (u Nejdku) do Jednoty Nová Role, pravděpodobně ve IV. čtvrtletí 1954 nebo až v roce 1955 – není jednoznačně uvedeno.

¹³ Státní okresní archiv Karlovy Vary, archivní fond *COOP – Jednota Toužim*, dílčí inventář (dále jen *COOP – Jednota Toužim, DI*), kar 1, inv. č. 2 – *Zápisy o výmazu zrušeného OSSD Karlovy Vary a zrušených LSD Jednota Dalovice, Chodov, Jenišov, Kyselka, Nová Role, Pila a Sadov, sloučených od 1. 12. 1956 do nové Jednoty, LSD v Karlových Varech 1956*, zde zápis výmazu z podnikového rejstříku LSD Jednota Kyselka, ve kterém je uvedeno chybné datum sloučení 1. 12. 1953. Správný datem je 1. 12. 1956. V zápisech výmazu z podnikového rejstříku LSD Jednota Nová Role a Pila je pro změnu uvedeno datum sloučení ke dni 30. 11. 1956. Za datum sloučení je považován den 1. 12. 1956 podle usnesení valné hromady ze dne 25. 11. 1956.

¹⁴ *COOP – Jednota Toužim, DI*, kar 1, inv. č. 8 – *Protokol, pozvánka, prezenční listiny a seznamy delegátů z výročního shromáždění delegátů OSSD Karlovy Vary a ustavující valné hromady Jednoty, LSD v Karlových Varech 25. 11. 1956*.

COOP – Jednota Toužim, DI, kar 1, inv. č. 1 – *Zápisy družstva do podnikového rejstříku (včetně návrhů) 1956–1959*, zde zápis do podnikového rejstříku ze dne 21. 12. 1956, ve kterém je však uvedeno chybné datum ustavující valné hromady 23. 11. 1956 (pravděpodobně jde o překlep při psaní); dále zde návrh na zápis do podnikového rejstříku ze dne 3. 11. 1956 (jde o překlep při psaní, zřejmě mělo být uvedeno datum 3. 12. 1956), v němž je uvedeno, že Jednota, LSD v Karlových Varech byla ustavena na shromáždění delegátů OSSD Karlovy Vary dne 25. 11. 1956 (správné datum).

COOP – Jednota Toužim, DI, kar 1, inv. č. 3 – *Stanovy 1956–1991*, zde stanovy zapsané v podnikovém rejstříku dne 21. 12. 1956, v kterých je nesprávně uvedeno jejich schválení valnou hromadou dne 20. 11. 1956 (opět jde o překlep v psaní, valná hromada se konala 25. 11. 1956).

vznikla a zahájila svou činnost. Do podnikového rejstříku u Lidového soudu Karlovy Vary do oddílu Do 74 byla zapsána dne 21. 12. 1956. Její sídlo bylo v Karlových Varech – Rybářích, Mladé gardy 13.

Na ustavující valné hromadě družstva dne 25. 11. 1956 byly zvoleny orgány družstva, předseda a členové představenstva a revizní komise. Volební období bylo na jeden rok. Devítičlenné představenstvo bylo výkonným orgánem, řídilo činnost družstva a rozhodovalo o všech záležitostech, které nebyly vyhrazeny jinému orgánu. V jeho čele stál předseda, kterým byl zvolen František Svoboda, místopředsedou se stal Jan Petruj.

Nové karlovarské družstvo bylo lidovým družstvem podle ustanovení zákona č. 53/1954 Sb. a § 157 Ústavy Československé republiky.¹⁵ Jednalo se o socialistickou právnickou osobu vzniklou dobrovolným sdružením pracujících, zapsanou v podnikovém rejstříku. Řídilo se zásadami socialistického hospodářství. Práva, povinnosti, činnost a hospodaření určovaly stanovy. Jeho hlavním úkolem bylo zajištění zásobování obyvatelstva převážně na venkově. Svou činnost postupně rozšiřovalo o poskytování služeb např. v oblasti veřejného stravování a cestovního ruchu. Na některých písemnostech uvádělo jako svůj název Okresní lidové spotřební družstvo Jednota v Karlových Varech. Nadřízeným svazem se stal KSSD Karlovy Vary.

Svou činnost družstvo zajišťovalo od svého vzniku 25. 11. 1956 do 31. 12. 1957 na území tehdejšího okresu Karlovy Vary v Karlovarském kraji.¹⁶ Okres Karlovy Vary byl s účinností od 1. 1. 1958 do 10. 4. 1960 přejmenován na okres Ostrov.¹⁷ V důsledku nového územního uspořádání státu v roce 1960 s účinností od 11. 4. 1960 do 31. 12. 1999 družstvo působilo v Západočeském kraji a v okrese Karlovy Vary.¹⁸ Od 1. 1. 2000 pokračuje ve své činnosti v karlovarském okrese v nově vytvořeném Karlovarském kraji.¹⁹

Valnou hromadou dne 24. 3. 1957²⁰ byly schváleny změny stanov. Novými orgány družstva poté byly shromáždění delegátů, představenstvo, revizní komise, členské schůze prodejen a dohlížecí výbory. Funkční období shromáždění delegátů bylo 1 rok, členů představenstva a revizní komise dvouleté. Zápis ani usnesení z tohoto jednání se nedochovaly.

Po přejmenování okresu Karlovy Vary na okres Ostrov s účinností od 1. 1. 1958 na základě vládního nařízení č. 77/1957 Sb. docházelo v letech 1958–1959 k přejmenování institucí s okresní působností. V jejich názvech bylo označení sídla Karlovy Vary změněno

¹⁵ Ústavní zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky.

¹⁶ Karlovarský kraj vznikl na základě zákona č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, s účinností dnem vyhlášení uvedeného zákona 24. 12. 1948. Vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, vydaným dle § 4 odst. 1 zákona č. 280/1948 Sb., byly od 1. 2. 1949 stanoveny obvody okresů a jejich hranice byly upraveny podle hranic krajů – v Karlovarském kraji okresy Aš, Cheb, Jáchymov, Kadaň, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Podbořany, Sokolov, Toužim. Okres Toužim vznikl sloučením bývalých okresů Teplá a Žlutice. Vládním nařízením č. 54/1951 Sb., o územních změnách v Karlovarském kraji, který nabyl účinnosti dnem vyhlášení 21. 7. 1951, byl zrušen okres Jáchymov.

¹⁷ Vládní nařízení č. 77/1957 Sb., o změně sídla okresního národního výboru v Karlových Varech. Tímto právním předpisem vláda Československé republiky nařizovala podle § 4 odst. 2 zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, přenesení sídla okresního národního výboru dosavadního okresu Karlovy Vary do města Ostrov a změnu názvu okresu Karlovy Vary na okres Ostrov. Tím došlo ke změně názvu sídla u všech institucí s okresní působností.

¹⁸ Po vyhlášení zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, zanikl Karlovarský kraj k 10. 4. 1960 a od 11. 4. 1960 byl vytvořen nový Západočeský kraj se sídlem v Plzni a opět okres Karlovy Vary, který vznikl sloučením zrušeného okresu Toužim s bývalým okresem Ostrov.

¹⁹ Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Od 1. 1. 2000 došlo ke zrušení dosavadních krajů a vytvoření nových územně samosprávných celků, mezi nimi pak nového Karlovarského kraje, do kterého patří okresy Cheb, Karlovy Vary a Sokolov. Území okresů definuje vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy.

²⁰ *COOP – Jednota Toužim, DI*, kar 1, inv. č. 1 – *Zápisy družstva do podnikového rejstříku (včetně návrhů) 1956–1959*, zde žádost o zápis do podnikového rejstříku [1957].

na Ostrov. Také Jednota, lidové spotřební družstvo v Karlových Varech byla od 5. 4. 1959 přejmenována na Jednotu, lidové spotřební družstvo Ostrov nad Ohří.²¹ Družstvo zároveň v roce 1959 přestěhovalo své sídlo do Dalovic, Hlavní 1. Nový název, změnu sídla a členů představenstva odsouhlasilo shromáždění delegátů družstva na své schůzi dne 5. 4. 1959. K zápisu těchto změn v podnikovém rejstříku došlo dne 30. 7. 1959.²²

V důsledku nového územního uspořádání československého státu v roce 1960 došlo k další reorganizaci spotřebních družstev. Tyto změny se promítly jak do jednotlivých Jednot, lidových spotřebních družstev v Ostrově a v Toužimi s okresní působností,²³ tak do jejich nadřízených orgánů, KSSD přesídlil do Plzně.

Protože v novém reorganizovaném okrese Karlovy Vary v rámci obvodu a sídla Okresního národního výboru Karlovy Vary mohlo být pouze jedno lidové spotřební družstvo s okresní působností, měla jím být Jednota, lidové spotřební družstvo Ostrov nad Ohří a jejím sídlem se měly stát Karlovy Vary. K provedení těchto změn bylo dne 29. 4. 1960 vydáno usnesení představenstva ÚSSD č. 56.²⁴ Jednota, lidové spotřební družstvo v Toužimi měla být zrušena a sloučena s Jednotou, lidovým spotřebním družstvem, Ostrov nad Ohří do nového družstva pod názvem Jednota, lidové spotřební družstvo Karlovy Vary s účinností od 1. 7. 1960. Změna byla odsouhlasena shromážděním delegátů ostrovské Jednoty dne 15. 5. 1960, kdežto na shromáždění delegátů toužimské Jednoty dne 14. 5. 1960 nebylo přijato souhlasné usnesení se zrušením toužimského družstva sloučením s ostrovským družstvem a se sídlem nového družstva v Karlových Varech. Proto o sloučení musel rozhodnout podle § 36 odst. 2 zákona č. 53/1954 Sb. svým usnesením ÚSSD, jehož představenstvo na schůzi dne 10. 6. 1960 jednomyslně odsouhlasilo zrušení toužimské Jednoty sloučením s ostrovskou Jednotou, a dále pak název nově vzniklého družstva Jednota, lidové spotřební družstvo Karlovy Vary a jeho nové sídlo v Toužimi s účinností od 1. 7. 1960. Představenstva obou slučovaných družstev a KSSD v Karlových Varech se pak ke sloučení vyjádřila kladně. Funkční období shromáždění delegátů, představenstev a revizních komisí obou slučovaných Jednot bylo prodlouženo do 30. 6. 1960.

Na shromáždění delegátů ostrovské Jednoty dne 19. 6. 1960 byla odsouhlasena změna stanov a nový název družstva po sloučení a současně s orgány družstva byl zvolen nový orgán – výbor družstva. Téhož dne se konaly ustavující schůze revizní komise a ustavující schůze nového výboru, na které bylo zvoleno 11 členů představenstva. Orgány družstva byly shromáždění delegátů, výbor, představenstvo, revizní komise, členské schůze prodejen a dohlížecí výbory. Funkční období volených orgánů bylo beze změn. K 1. 7. 1960 přešly veškeré závazky a práva zrušené toužimské Jednoty na ostrovskou Jednotu, která byla

---

²¹ V názvu byl uveden Ostrov nad Ohří. Úřední název města byl a je pouze Ostrov, v době od 1. 1. 1958 do 10. 4. 1960 byl úřední název tehdejšího okresu také jen Ostrov.

²² *COOP – Jednota Toužim, DI*, kar 1, inv. č. 1 – *Zápisy družstva do podnikového rejstříku (včetně návrhů) 1956–1959*, zde návrh na zápis do podnikového rejstříku ze dne 25. 5. 1959 včetně příloh; dále zde opis úředního potvrzení Lidového soudu Karlovy Vary ze dne 15. 8. 1959 (opět uvádí chybně datum ustavující valné hromady 23. 11. 1956, ta se konala 25. 11. 1956).

Úplný výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Plzni, oddíl DrXXVI, vložka 261 [online]. Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2012–2015 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>.

²³ Jednota, LSD v Toužimi působila od 1. 3. 1953 do 10. 4. 1960 na území okresu Toužim v Karlovarském kraji a od 11. 4. 1960 do 30. 6. 1960 na části území nového okresu Karlovy Vary v Západočeském kraji. PELCOVÁ, Simona – SOFRONOVÁ, Petra. *Jednota, lidové spotřební družstvo Toužim 1953–1960 : inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 412]. Karlovy Vary : Státní okresní archiv Karlovy Vary, 2019, s. 5.

²⁴ *COOP – Jednota Toužim, DI*, ukn 1, inv. č. 10 – *Knihy zápisů ze shromáždění delegátů 19. 6. 1960, ze shromáždění delegátů 9. 11. 1964, z konference delegátů 19. 9. 1966 a výpis z podnikového rejstříku ze dne 9. 2. 1968*, zde v materiálech ke shromáždění delegátů dne 19. 6. 1960 výtisk usnesení č. 56 ÚSSD ze dne 29. 4. 1960 (vyšlo ve Sběrce usnesení, směrnic a pokynů ÚSSD, částka 9/1960).

k tomuto datu přejmenována na Jednotu Karlovy Vary, lidové spotřební družstvo se sídlem v Toužimi. Sloučené družstvo zahájilo svou činnost od 1. 7. 1960 a jeho sídlo bylo přeneseno do Toužimi. Jednota, lidové spotřební družstvo v Toužimi své působení ukončila k 30. 6. 1960, což bylo zaznamenáno zápisem v podnikovém rejstříku dne 22. 7. 1960.²⁵ V materiálech k uvedenému shromáždění delegátů ostrovského družstva ze dne 19. 6. 1960 jsou dochovány archiválie toužimského družstva z jeho shromáždění delegátů ze dne 14. 5. 1960 a korespondence ke sloučení obou Jednot.²⁶

Reorganizované družstvo po sloučení sídlilo v Toužimi, Andělská 287 (dnešní Družstevní ulice).²⁷ Zpravodaj Jednoty uvádí sídlo po sloučení ve dvou budovách v Toužimi. Ekonomický útvar byl umístěn v budově po bývalém Okresním výboru Komunistické strany Československa Toužim na náměstí Rudé armády, provozní a technický úsek pak v budově na rohu Vodní ulice. Až v roce 1963 bylo ústředí Jednoty přestěhováno do nového sídla v adaptované budově čp. 106 na nám. Rudé armády v Toužimi.²⁸ Kanceláře vedení družstva byly umístěny ve vedlejším domě čp. 105, jak tomu nasvědčuje dochovaný stavební plán.²⁹ Sídlo v budově čp. 106 i kanceláře v budově čp. 105 používá družstvo stále.

V rámci sloučení toužimského a ostrovského družstva a změn v územním rozsahu okresů v novém Západočeském kraji byly převedeny některé provozovny sloučených družstev do jiných Jednot podle začlenění obcí do nově vymezených okresů. Ze zrušeného toužimského družstva byly přerazeny do Jednoty v Plasích v nově vytvořeném okrese Plzeň-sever, z bývalého ostrovského družstva do Jednot v Kadani, Podbořanech a v Sokolově. Reorganizovaná Jednota po sloučení zase naopak převzala několik provozoven od Jednoty z Mariánských Lázních.

Ze shromáždění delegátů družstva z roku 1961 a 1962 se zápisy nedochovaly. V zápisu z jednání výboru družstva ze dne 22. 3. 1961 je uvedeno, že shromáždění delegátů se bude konat dne 9. 4. 1961.³⁰ Ve zprávě představenstva Jednoty za rok 1963 a za I. pololetí 1964, která je součástí materiálů k zápisu ze shromáždění delegátů ze dne 9. 11. 1964, je možné zjistit konání předcházejícího shromáždění delegátů v březnu 1962, na kterém bylo zvoleno 51 členů výboru (pravděpodobně i s náhradníky) a 11 členů představenstva.

---

²⁵ COOP – Jednota Toužim, DI, ukn 1, inv. č. 10 – *Kniha zápisů ze shromáždění delegátů 19. 6. 1960, ze shromáždění delegátů 9. 11. 1964, z konference delegátů 19. 9. 1966 a výpis z podnikového rejstříku ze dne 9. 2. 1968*, zde v materiálech ke shromáždění delegátů dne 19. 6. 1960 návrh ze dne 20. 6. 1960 na změny v zápisech v podnikovém rejstříku v oddílech Do 24 a Do 74 a zápis Lidového soudu Plzeň-město ze dne 20. 7. 1960 o výmazu Jednoty, LSD v Toužimi včetně změn Jednoty, LSD Ostrov nad Ohří na Jednotu Karlovy Vary, LSD se sídlem v Toužimi.

Úplný výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Plzni, oddíl DrXXVI, vložka 261 [online]. Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2012–2015 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>. Ve výpisu je uvedeno datum výmazu 22. 7. 1960.

²⁶ COOP – Jednota Toužim, DI, ukn 1, inv. č. 10 – *Kniha zápisů ze shromáždění delegátů 19. 6. 1960, ze shromáždění delegátů 9. 11. 1964, z konference delegátů 19. 9. 1966 a výpis z podnikového rejstříku ze dne 9. 2. 1968*, zde zápis a materiály ze shromáždění delegátů za dne 19. 6. 1960.

²⁷ COOP – Jednota Toužim, DI, kar 30, inv. č. 259 – *Roční komplexní rozbor hospodaření za rok 1958, 1959, 1960 a 1961*, zde roční komplexní rozbor hospodaření za rok 1960, adresa je uvedena např. v záhlaví úředního dopisu značky před.BI/DI ze dne 2. 3. 1961 s popisem hospodaření družstva v roce 1960 a informací o reorganizaci a orgánech Jednoty od shromáždění delegátů dne 19. 6. 1960.

²⁸ Jednota, spotřební družstvo v Toužimi – 50 let založení. *Jednota spotřební družstvo v Toužimi: zpravodaj pro zaměstnance a funkcionáře*, ročník 2003, č. 2, s. 3–9.

²⁹ COOP – Jednota Toužim, DI, tvy 2, inv. č. 247 – *Stavební plán domu čp. 105, náměstí Rudé armády, Toužim – budova pro vedení družstva* [1961].

³⁰ COOP – Jednota Toužim, DI, kar 5, inv. č. 20 – *Zápisy z jednání výboru 19. 6. 1960, 29. 9. 1960, 7. 12. 1960, 22. 3. 1961 – 6. 12. 1961, 29. 5. 1962*, zde zápis z jednání ze dne 22. 3. 1961.

Shromáždění delegátů dne 9. 11. 1964 zvolilo předsedou představenstva Josefa Šmejkal a místopředsedu Oldřicha Růžka.³¹

Na shromáždění delegátů dne 9. 11. 1964 byly přijaty změny stanov. Jednota zůstala nadále lidovým družstvem a nově socialistickou organizací podle zákona č. 109/1964 Sb. Změny nastaly i v označení orgánů družstva, kterými byly konference delegátů (dříve shromáždění delegátů), výbor, představenstvo, kontrolní komise (dříve revizní komise), členské schůze (u prodejen) a dohlížecí výbory. Funkční období všech orgánů bylo dvouleté.

Pravděpodobně z důvodu srpnových událostí v roce 1968 a následného vývoje v tehdejší Československé socialistické republice se konference delegátů konaly až dne 22. 11. 1969 a dne 29. 4. 1972. V roce 1972 došlo pouze ke změně názvu družstva na Jednota, lidové spotřební družstvo v Toužimi, což bylo zapsáno do podnikového rejstříku dne 6. 11. 1972 na základě změny stanov. U sídla byl pouze doplněn okres Karlovy Vary.³²

Od roku 1978 bylo prodlouženo funkční období orgánů družstva na 5 let. Na konferenci delegátů dne 3. 6. 1978 byly schváleny změny stanov s tím, že dohlížecí výbory zvolené na výročních členských schůzích v roce 1978 se považují za zvolené již podle těchto změněných stanov a jejich funkční období je pětileté. Dále byla na této konferenci delegátů odsouhlasena změna názvu družstva na Jednota, spotřební družstvo v Toužimi. Změna byla zanesena do podnikového rejstříku dne 25. 7. 1978.

Zákon č. 94/1988 Sb. upravil postavení, právní poměry a zásady činnosti bytových, spotřebních a výrobních družstev, družstevních podniků a svazů družstev. Podle něj se Jednota stala základním článkem družstevnictví, právnickou osobou, vystupovala v právních vztazích svým jménem a nesla odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Svou činnost prováděla na základě zásady družstevní samosprávy. Prostřednictvím svých orgánů řídili a kontrolovali její členové činnost družstva. V souladu s uvedeným zákonem byly upraveny stanovy s účinností od 1. 11. 1989. Podle jejich nového znění byla ukončena činnost výboru ke dni 31. 12. 1988 a rozšířen počet členů představenstva na 15 členů s účinností od 1. 1. 1989 do konce volebního období. Podle nových stanov byla konference delegátů svolávána podle potřeb družstva, nejméně jednou do roka, funkční období dalších orgánů družstva zůstalo pětileté. Po zrušení výboru volili předsedu představenstva jeho členové na mimořádném zasedání představenstva, které se konalo ve stejný den konání konference delegátů v rámci přerušení jednání konference. Tyto změny včetně výsledku doplňovacích voleb odsouhlasili delegáti na své konferenci dne 24. 11. 1988.

Na konferenci delegátů dne 30. 3. 1989 proběhly doplňovací volby 2 nových členů do představenstva za odstupujícího předsedu a jednoho místopředsedu. Nový předseda Ing. Jindřich Morávek byl zvolen do funkce s účinností od 1. 5. 1989 na mimořádném zasedání představenstva dne 30. 3. 1989.

Vlivem politických a hospodářských změn v tehdejší Československé socialistické republice po listopadových událostech 1989 byly vydány nové zákony, na základě kterých došlo ke změnám ve spotřebním družstevnictví, k transformaci Jednoty a k privatizaci některých jejích provozoven a zařízení.³³

³¹ COOP – Jednota Toužim, DI, ukn 1, inv. č. 10 – Kniha zápisů ze shromáždění delegátů 19. 6. 1960, ze shromáždění delegátů 9. 11. 1964, z konference delegátů 19. 9. 1966 a výpis z podnikového rejstříku ze dne 9. 2. 1968, zde zpráva představenstva za rok 1963 a za I. pololetí 1964, která je součástí materiálů k zápisu ze shromáždění delegátů ze dne 9. 11. 1964.

³² Sídlo v Toužimi bylo od roku 1963 stále na stejném místě v budově čp. 106. Došlo pouze k přejmenování nám. Rudé armády v 80. letech 20. století na nám. Sovětské armády, po roce 1990 na nám. Jiřího z Poděbrad.

³³ Zákon č. 103/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník. Zákon č. 176/1990 Sb., o bytovém, spotřebním, výrobním a jiném družstevnictví. Zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd. Zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích. Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby. Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů

Po listopadových událostech 1989 bylo také v Jednotě založeno Občanské fórum, které uplatňovalo vůči hospodářskému vedení a představenstvu požadavky zaměstnanců družstva. Důležitým požadavkem bylo doplnění představenstva o zástupce provozních pracovníků a náměty ke zlepšení celkových výsledků. Již v prosinci 1989 rezignovali někteří členové představenstva na své funkce, byly provedeny změny ve funkcích správního aparátu. Z 15 členů zůstalo ve svých funkcích pouze 6 členů. Na konferenci delegátů 24. 3. 1990 byl schválen návrh na změnu stanov, odvolání rezignující členové představenstva a členka kontrolní komise a konaly se doplňovací volby nových 7 členů do představenstva družstva s účinností od 30. 3. 1990. Doplněné představenstvo pak mělo 13 členů, kontrolní komise stejný počet svých členů. Byly odsouhlaseny změny stanov.

Dne 31. 1. 1991 se konala mimořádná konference delegátů družstva. Projednávány byly především změny stanov od 1. 2. 1991, privatizace, zainteresovanost členské základny, přechod na tržní ekonomiku, liberalizace cen, úvěrování a financování.

Na konferenci delegátů dne 6. 4. 1991 byly přijaty nové stanovy³⁴ v souladu se změnami hospodářského zákoníku,³⁵ které definovaly Jednotu jako spotřební družstvo podle zákona č. 176/1990 Sb.³⁶ Jednota se stala dobrovolným společenstvím občanů (členů), sdružených ke společné hospodářské a jiné činnosti a k uspokojování a podpoře svých zájmů. Členové se podíleli na majetku, každý člen měl jeden hlas. Svou činnost provozovala samostatně a na vlastní účet. Její záležitosti řídili členové prostřednictvím konference delegátů a volených orgánů družstva v souladu s obecně závaznými právními předpisy a stanovami. Orgány družstva byly konference delegátů (valná hromada), představenstvo, kontrolní komise, členská schůze a místní členská základna. Jejich funkční období bylo pětileté. V souladu se stanovami došlo ke změně v počtu funkcionářů představenstva na 11 členů a kontrolní komise na 5 členů. Novým předsedou družstva byl zvolen stávající místopředseda František Čapek. Funkce místopředsedy zůstala neobsazena až do jednání představenstva dne 29. 4. 1991. Na něm byl zvolen nový místopředseda Ing. Jindřich Morávek, do funkce byl ustanoven s účinností od 1. 5. 1991.

Dne 9. 3. 1992 byly na konferenci delegátů provedeny doplňovací volby do představenstva a kontrolní komise. Novým místopředsedou se stal Josef Reiter. Projednávány byly především úpravy majetkoprávních vztahů, vypořádání majetkových nároků a informace k připravované transformaci družstva.

Na transformaci družstva se Jednota připravovala již od konce roku 1991. Představenstvo na svém jednání dne 27. 2. 1992 stanovilo základní směry obchodního podnikání pro rok 1992 a časový a věcný harmonogram řešení transformace. K její realizaci byla na valné hromadě dne 16. 5. 1992 schválena transformační rada složená z 11 členů k zajištění prací souvisejících s vypracováním transformačního projektu. Transformační projekt byl vypracován po schválení zákona č. 42/1992 Sb., ukončen dne 17. 8. 1992 a valnou

---

k půdě a jinému zemědělskému majetku. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech.

³⁴ *COOP – Jednota Toužim, DI*, kar 1, inv. č. 3 – Stanovy 1956–1991, zde stanovy schválené 6. 4. 1991 konferencí delegátů. Je na nich potvrzen Okresním soudem Plzeň-město jejich zápis do tehdy ještě podnikového rejstříku dne 28. 8. 1991.

V současném platném výpisu z obchodního rejstříku ke dni 1. 6. 2018 není uveden zápis těchto stanov. *Úplný výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Plzni, oddíl DrXXVI, vložka 261* [online]. Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2012–2015 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>.

³⁵ Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, byl novelizován zákonem č. 103/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník.

³⁶ Zákon č. 176/1990 Sb., o bytovém, spotřebním, výrobním a jiném družstevnictví.

hromadou schválen na jejím jednání dne 24. 10. 1992.³⁷ Transformací se z lidového spotřebního družstva stalo družstvo vlastníků, které pokračovalo a stále pokračuje ve stejné činnosti. Byly upraveny majetkové vztahy a vypořádány majetkové nároky v družstvu. Transformované družstvo se přihlásilo k obecným zásadám družstevnictví. Přizpůsobilo své právní poměry ve smyslu § 765 zákona č. 513/1991 Sb.³⁸ a § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 42/1992 Sb.

Téhož dne 24. 10. 1992 po ukončení valné hromady následovala konference delegátů a jednání představenstva družstva. Hlavním bodem konference delegátů bylo schválení nových stanov, podnikatelského záměru družstva a doplňovací volby do představenstva a kontrolní komise. Předsedou družstva zůstal František Čapek³⁹ a místopředsedou družstva Josef Reiter.⁴⁰ Novými stanovami ze dne 24. 10. 1992 bylo nové družstvo definováno jako společenství neuzavřeného počtu osob, založené za účelem podnikání a zajišťování hospodářských, sociálních anebo jiných potřeb svých členů. Tyto stanovy vymezily orgány transformovaného družstva, kterými byly shromáždění delegátů (dříve konference delegátů), představenstvo, kontrolní komise, místní členská základna a členský výbor. Jejich funkční období bylo pětileté. Nejvyšším orgánem bylo shromáždění delegátů, které plnilo funkci členské schůze podle § 239 zákona č. 513/1991 Sb. Předsedu družstva volilo představenstvo. Stanovy dále upravovaly další činnosti všech orgánů družstva a počet jejich členů, předmět podnikání, členství, majetkové vztahy, hospodaření a zánik družstva.⁴¹

Do obchodního rejstříku byly zapsány stanovy transformovaného družstva ze dne 24. 10. 1992 a další změny až dne 16. 6. 1993 a s tím byl současně u právní formy proveden výmaz údaje o zřízení lidového výrobního družstva, zapsaného dne 21. 12. 1956 a o jeho stanovách ze dne 25. 11. 1956.⁴² Název Jednota, spotřební družstvo v Toužimi, sídlo, IČO a organizační struktura družstva zůstaly beze změn.

Od transformace 24. 10. 1992 byly stanovy několikrát změněny a schváleny nejvyšším orgánem družstva. Podle zápisu v obchodním rejstříku ze dne 1. 7. 2014 se družstvo podřídilo zákonu č. 90/2012 Sb.⁴³ jako celku postupem podle § 777 odst. 5 uvedeného zákona a upravilo své stanovy, které schválilo shromáždění delegátů dne 17. 12. 2013. Ke změně v orgánech družstva došlo po schválení změny stanov na jednání shromáždění delegátů dne 17. 12. 2013. Notářský zápis o jednání shromáždění delegátů ze dne 17. 12. 2013 byl doručen Krajskému soudu v Plzni k zápisu do obchodního rejstříku dne 22. 1. 2014. Novými orgány družstva jsou od 17. 12. 2013 členská schůze, představenstvo a kontrolní komise.

³⁷ Státní okresní archiv Karlovy Vary, archivní fond *COOP – Jednota Toužim*, manipulační seznam prvního typu, kar 1, poř. č. 2 – *Zápisy z jednání valné hromady, konference delegátů a shromáždění delegátů 24. 10. 1992, 29. 3. 1993, 28. 3. 1994, 27. 3. 1995, 15. 4. 1996, 21. 4. 1997, 20. 4. 1998*, zde v materiálech u zápisu z jednání valné hromady ze dne 24. 10. 1992 přiložen transformační projekt.

³⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ Ve funkci od 6. 4. 1991 do 31. 12. 2018. *Úplný výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Plzni, oddíl DrXXVI, vložka 261* [online]. Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2012–2015 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>>.

⁴⁰ Ve funkci od 9. 3. 1992 do 31. 12. 2018. *Úplný výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Plzni, oddíl DrXXVI, vložka 261* [online]. Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2012–2015 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>>.

⁴¹ Podle stanov družstvo zaniká výmazem z obchodního rejstříku.

⁴² *Úplný výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Plzni, oddíl DrXXVI, vložka 261* [online]. Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2012–2015 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>>.

V obchodním rejstříku je uvedeno nesprávné datum ustavující valné hromady dne 23. 11. 1956, na které byly přijaty stanovy Jednoty, LSD v Karlových Varech. Správné datum valné hromady je 25. 11. 1956. *COOP – Jednota Toužim, DI, kar 1, inv. č. 8 – Protokol, pozvánka, prezenční listiny a seznamy delegátů z výročního shromáždění delegátů OSSD Karlovy Vary a ustavující valné hromady Jednoty, LSD v Karlových Varech 25. 11. 1956.*

⁴³ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

Od roku 2007 je družstvo členem Svazu českých a moravských spotřebních družstev a je organizováno ve skupině COOP, jejíž zastřešující organizací v České republice (dále jen ČR) je COOP Centrum družstvo působící v Čechách.

Dne 15. 5. 2018 schválila členská schůze změnu stanov a názvu družstva. Nový název družstva COOP – Jednota Toužim, spotřební družstvo, byl dne 29. 6. 2018 zapsán do obchodního rejstříku. Sídlo a IČO se nezměnily. Ke dni zpracování této neuzavřené části archivního fondu družstvo stále pokračuje ve své činnosti.

Družstvo od své transformace 24. 10. 1992 zajišťuje zásobování obyvatelstva prostřednictvím svých prodejen a některé služby, např. hostinskou činnost, pekařství, cukrářství, řeznictví, uzenářství, silniční motorovou dopravou, prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin, pronájem nemovitostí. Změny v podnikání vždy projednává a schvaluje shromáždění delegátů, vždy jsou zaznamenány v obchodním rejstříku.

V rámci restitučních řízení, která začala již v roce 1990, družstvo vydalo několik objektů původním vlastníkům a také ukončilo svou činnost v některých pronajímaných objektech. Část prodejen a provozoven byla pronajata soukromým podnikatelům, jiné objekty byly prodány. Provoz pojezdových prodejen byl postupně ukončen.

Činnost a agendu družstva od 24. 10. 1992 zajišťovaly útvar předsedy, obchodní skupina, provozně technická skupina, skupina ekonomicko-personální. Jejich počet a názvy se měnily v souladu s potřebami družstva.⁴⁴

Družstvo si zajišťovalo výchovu svých budoucích pracovníků prostřednictvím výuky učňů na příslušných odborných školách. V družstvu fungovala základní organizace Svazu pracovníků obchodu, později pak Odborového svazu pracovníků obchodu.

Pokračovalo také ve vydávání informačního zpravodaje, jehož název je totožný s názvem družstva. Redakční rada do něj zařazovala informace z pracovních útvarů družstva, z jednání orgánů, o hospodaření, plnění maloobchodního obratu, jubileích zaměstnanců, z činnosti základní organizace Odborového svazu pracovníků obchodu v družstvu apod.

II. Vývoj a dějiny části archivního fondu

Původce ukládal a ukládá své dokumenty ve spisovně, která je umístěna v sídle ředitelství družstva v Toužimi na nám. Jiřího z Poděbrad 106. Dokumenty byly a stále jsou ukládány věcně a evidovány v archivní knize.

Po transformaci družstvo stále vede spisovou službu v analogové podobě. Ke správě svých dokumentů vydalo dne 15. 4. 1994 spisový řád. Ten byl nahrazen dalším, který byl schválen na poradě vedení družstva dne 1. 9. 1997, jak bylo zaznamenáno v zápisu z této porady č. 32/97. Tato vnitropodniková směrnice č. 1/1/97 byla platná od 1. 10. 1997, její přílohou byl skartační řád. Dne 8. 3. 2004 byl vypracován nový skartační plán a řád s účinností od 1. 1. 2004. Na poradě vedení družstva dne 25. 4. 2006 byl zápisem č. 17/2006 schválen nový spisový řád platný od 1. 5. 2006. V roce 2010 byl aktualizován, což bylo schváleno na poradě předsedy dne 15. 2. 2010 a uvedeno v zápise z této porady č. 7/2010.

Dokumenty jsou označovány podacím razítkem, ve kterém je datum a číslo jednací. Podoba jednacího čísla mnohdy neodpovídá spisovým řádům. Pro doručené a vlastní dokumenty je veden jeden podací protokol (deník došlé a odeslané pošty). Vyřízení doručeného dokumentu je pod stejným číslem jednací, pod kterým byl doručený dokument zaevidován. Připojuje se k doručenému dokumentu a je zaznamenáno v podacím protokolu.

⁴⁴ V roce 2019 byla v čele správního aparátu ředitelka družstva, které byly podřízeny sekretariát družstva, skupina obchodně provozní, ekonomický úsek a technický úsek.

Spisové znaky (číselné a abecední označení jednotlivých skupin písemností ve skartačním plánu a řádu) nejsou používány, což je patrné z předaných archiválií a ze skartačních návrhů v označení dokumentů vyřazovaných v rámci skartačního řízení. Ve skartačních návrzích je vždy uveden pouze skartační znak a lhůta. Skartační řízení bylo od roku 1992 prováděno v různých časových intervalech, v posledních letech od roku 2007 každoročně.

Předání archiválií původce k uložení ve Státním okresním archivu Karlovy Vary, které byly zpracovány formou tohoto manipulačního seznamu prvního typu, bylo provedeno po provedení výběru archiválií v rámci dvou skartačních řízení. Archiválie byly zařazeny k archivnímu fondu, který byl v roce 1967 zaevidován pod názvem Jednota Toužim (EL NAD 1001).

Část přírůstku č. 96/2010, předaného dne 7. 12. 2010 a zaevidovaného dne 22. 12. 2010, obsahovala 11 kartonů z let 1992–2000 v rozsahu 1,32 bm.

Přírůstek č. 72/2017 zahrnoval 2 velké krabice spisů z let 2001–2012 v rozsahu 1,00 bm. Předán byl dne 18. 7. 2017 a zaevidován dne 20. 12. 2017. Krabice byly v evidenci archiválií vykázány jako 2 balíky.

III. Archivní charakteristika části archivního fondu

V roce 1983 Okresní archiv Karlovy Vary umožnil Dagmaře Novákové, referentce Jednoty, nahlížet do archiválií původního archivního fondu Jednota Toužim (EL NAD 1001), zaevidovaných pod přírůstkovým č. 884/1967. K těmto archiváliím nebyl při jejich předání do Okresního archivu Karlovy Vary připojen podrobnější soupis. Dagmar Nováková k nim vypracovala dne 22. 9. 1983 orientační přehled podle jejich uložení v kartonech, kterým byl upřesněn jejich obsah a původci.

V původním archivním fondu Jednota Toužim (EL NAD 1001) bylo ke dni 20. 12. 2017 zaevidováno 178 úředních knih z let 1960–1989, 53 kartonů z let 1954–2000 a 2 balíky z let 2001–2012 v celkovém rozsahu 12,28 bm.

Při jeho zpracování v letech 2017–2019 byly vyřazeny archiválie z důvodu přehodnocení jejich významu (0,08 bm spisového materiálu a 3 svazků vykázaných původně jako 3 úřední knihy) a z důvodu duplicity a multiplicity (1,58 bm spisového materiálu). Protokol o jejich vyřazení čj. SOAP/30-807/2019 ze dne 10. 12. 2019 je uložen ve spisu o fondu.

Dále byly při zpracování původního archivního fondu Jednota Toužim (EL NAD 1001) zjištěny a upřesněny původci archiválií a došlo k vymanipulování archiválií do jiných archivních fondů. Archiválie původce KSSD Karlovy Vary byly delimitovány do Státního oblastního archivu v Plzni (dále jen SOA v Plzni) do archivního fondu KSSD Karlovy Vary (EL NAD 10238), a to 1 karton z let 1955–1960 v rozsahu 0,12 bm (úbytek č. 47/2019). Protokol o přemístění (delimitaci) těchto archiválií čj. SOAP/30-614/2019 ze dne 21. 10. 2019 je založen ve spisu o fondu. Archiválie původce OSSD Karlovy Vary, a to 2 kartony z let 1953–1956 (1957) v rozsahu 0,24 bm, byly vymanipulovány do archivního fondu OSSD Karlovy Vary (EL NAD 907). Tento archivní fond je v péči Státního okresního archivu Karlovy Vary. Archiválie původce Jednota, lidové spotřební družstvo Toužim, který působil v letech 1953–1960 v bývalém okrese Toužim, a to 3 kartony z let 1953–1960 v rozsahu 0,36 bm, byly zařazeny do nového archivního fondu Jednota, lidové spotřební družstvo Toužim (EL NAD 2039). Záznamy o provedených změnách v evidenci archiválií jsou založeny v příslušných spisech o fondu.

Po vymezení původců byl v rámci zpracování archiválií původní archivní fond Jednota Toužim (EL NAD 1001) přejmenován podle posledního názvu původce na archivní fond COOP – Jednota Toužim (EL NAD 1001). V letech 2017–2019 byly archiválie uzavřené části tohoto archivního fondu z období 1956–1992 do transformace družstva 24. 10. 1992 zinventarizovány a zpřístupněny formou dílčího inventáře (archivní pomůcka č. 410; dále jen AP),⁴⁵ archiválie neuzavřené části tohoto archivního fondu z období 1992–2012 po transformaci družstva 24. 10. 1992 byly zpracovány a zpřístupněny formou tohoto manipulačního seznamu prvního typu. Archiválie vzniklé od 1. 7. 1960 pocházejí již z činnosti nové (sloučeného) družstva, a proto byly ponechány a zinventarizovány v uzavřené části archivního fondu COOP – Jednota Toužim (EL NAD 1001), dílčí inventář (AP č. 410). Současně byl zinventarizován nový archivní fond Jednota, lidové spotřební družstvo Toužim (EL NAD 2039), jehož archiválie dokumentují činnost jiného družstva působícího v bývalém okrese Toužim od 1. 3. 1953 do 30. 6. 1960 a jsou zpřístupněny inventářem (AP č. 412).⁴⁶

Archivní fond COOP – Jednota Toužim není uzavřený vzhledem k dosavadní existenci jeho původce. Jak je již uvedeno výše, tímto manipulačním seznamem prvního typu byla zpracována neuzavřená část tohoto archivního fondu z období 1992–2012 po transformaci družstva 24. 10. 1992.

Zpracování této části archivního fondu bylo provedeno podle metodického pokynu č. 2/2017 odboru archivní správy Ministerstva vnitra ČR k archivnímu zpracování fondů typu „Průmyslové podniky“.⁴⁷ Při pořádání části archivního fondu a sestavení manipulačního seznamu prvního typu bylo postupováno podle metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek,⁴⁸ jeho dodatku⁴⁹ a informace k tomuto dodatku,⁵⁰ dále podle metodického pokynu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR⁵¹ a 2. vydání Základních pravidel pro zpracování archiválií z roku 2015.

K vymezení datování původce byl použit metodický návod SOA v Plzni k datování a zápisu původců v archivních pomůckách a na EL NAD v SOA v Plzni (aktualizace k 16. 5. 2019). Vznik je stanoven dnem 25. 11. 1956, kdy se konala ustavující valná hromada družstva. Družstvo bylo a stále je od svého vzniku vedeno v obchodním (dříve podnikovém) rejstříku v oddílu DrXXVI ve vložce 261.

Jak již bylo uvedeno ve II. kapitole, původce vydává své spisové řády, ale spisové znaky nepoužívá. Z tohoto důvodu nebylo možné jeho ukládací systém rekonstruovat. Proto bylo pro pořádání archiválií použito umělé schéma poř. č. 3a) pro pořádání archivních fondů současných podniků (po roce 1990) – širší varianta z výše uvedeného metodického pokynu č. 2/2017 odboru archivní správy Ministerstva vnitra ČR.⁵²

⁴⁵ PELCOVÁ, Simona – SOFRONOVÁ, Petra. *COOP – Jednota Toužim. Období 1956–1992 do transformace družstva 24. 10. 1992 : dílčí inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 410]. Karlovy Vary : Státní okresní archiv Karlovy Vary, 2019.

⁴⁶ PELCOVÁ, Simona – SOFRONOVÁ, Petra. *Jednota, lidové spotřební družstvo Toužim 1953–1960 : inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 412]. Karlovy Vary : Státní okresní archiv Karlovy Vary, 2019.

⁴⁷ Metodický pokyn byl vydán pod čj. MV-76968-1/AS-2017.

⁴⁸ Metodický pokyn byl vydán pod čj. SOAP/006-0767/2010.

⁴⁹ Dodatek byl vydán pod čj. SOAP/006-1300/2014.

⁵⁰ Informace byly vydány pod čj. SOAP/006-0813/2015.

⁵¹ Metodický návod byl vydán pod čj. MV-46913/AS-1/AS-2013.

⁵² Část 12. Přílohy, 12.1 Pořádací schémata, 12.1.1 Schémata dle manipulačních období, poř. č. 3a) Umělé schéma pro pořádání archivních fondů současných podniků (po roce 1990) – širší varianta.

Zpracovaná část archivního fondu zatím obsahuje pouze část spisového materiálu. Zápisy z jednání orgánů družstva jsou členěny podle jednotlivých orgánů a řazeny chronologicky. Každá věcná skupina spisů tvoří jednu pořadovou jednotku v souladu se 3. kapitolou Základních pravidel pro zpracování archiválií z roku 2015. V případě většího objemu spisů jedné věcné skupiny došlo k jejich rozdělení do několika inventárních jednotek a několika kartonů (inv. č. 2–22). V materiálech k zápisům z jednání orgánů družstva se vyskytují stanovy, zápisy z komisí a porad, referáty, diskuzní příspěvky, zprávy k činnosti a hospodaření a další archiválie, které nejsou dochovány samostatně. Při zpracování části archivního fondu došlo ke změně v počtu a druhu evidenčních jednotek po zpracování spisů ze 2 nezpracovaných balíků na kartony.

Ve zpracované části archivního fondu se nacházejí archiválie cizích původců, datované od roku 1942, které tvoří priora jednotlivých spisů k vydání nemovitostí v rámci restitucí nemovitého majetku (poř. č. 23). Jejich nejstarší datace (rok 1942) je uvedena v kulatých závorkách před dolní hranicí časového rozsahu a tvoří současně prius zpracované části archivního fondu. Jde o originály či xerokopie písemností, které jsou přílohami či podklady k restitučnímu řízení a jsou nedílnou součástí uvedených spisů (např. rodné a křestní listy, rozsudky a usnesení soudu, potvrzení státního notářství, výpisy a situační mapky z pozemkových knih a z evidence nemovitostí, písemnosti k přidělu zemědělského majetku, ke konfiskaci nemovitého majetku, k národní správě, k odnětí a předání živností, k restitučnímu řízení, užívání nemovitostí). Spisy založilo a vedlo družstvo již od roku 1990, tedy ještě před transformací družstva. V řízení pokračovalo a spisy uzavřelo až po transformaci družstva, a proto byly jako celek ponechány v této zpracované části archivního fondu. Dolní časová hranice (rok 1990) této věcné skupiny spisů tak předchází vymezenému manipulačnímu období 1992–2012 po transformaci družstva a promítá se do časového rozsahu této zpracované části archivního fondu.

Část zpracovaných archiválií (poř. č. 23) je poškozena drobnými trhlinami a přelomením. Jejich stav zatím nevyžaduje restaurátorský zásah.

Zpracovanou část archivního fondu lze označit za mezerovitou. Z předaných archiválií chybí zápis č. 6 z roku 1997 z jednání kontrolní komise (poř. č. 21). Vzhledem ke stálé existenci původce je předpoklad, že bude v následujících letech zařazen do skartačního řízení společně s dalšími dokumenty vybranými jako archiválie.

Jazykem archiválií zpracované části archivního fondu je čeština.

Část archivního fondu po zpracování zpřístupňuje 20 kartonů z let (1942) 1990–2012 v celkovém rozsahu 2,40 bm. Archivní fond je v péči Státního okresního archivu Karlovy Vary.

IV. Stručný rozbor obsahu části archivního fondu

Zpracovaná část archivního fondu COOP – Jednota Toužim, období 1992–2012 po transformaci družstva 24. 10. 1992, je dobrým pramenem ke studiu změn a vývoje spotřebního družstevnictví na Karlovarsku v období po roce 1990.

Nakládání a využívání archiválií a jejich obsahu podléhá omezením vyplývajícím z ustanovení § 37 odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb.⁵³

Obsahově hodnotné jsou především zápisy z jednání orgánů družstva a jejich materiály, z nichž lze zjistit podrobnější informace o správě, činnosti a hospodaření družstva, o jednotlivých provozech, plnění maloobchodního obratu, zaměstnancích atd. (poř. č. 2–20).

---

⁵³ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V zápisech z jednání orgánů (poř. č. 2–20) a ve spisech k restitucím nemovitého majetku – vydání nemovitostí (poř. č. 23) se vyskytují osobní údaje osob. Může se jednat o stále žijící osoby. Nakládání s těmito archiváliemi a jejich obsahem, zejména při jejich dalším využívání, podléhá omezením vyplývajícím z ustanovení zákonů č. 110/2019 Sb.⁵⁴ a č. 111/2019 Sb.⁵⁵

K bádání na téma spotřební družstevnictví na Karlovarsku a Toužimsku v letech 1956–1992 lze dále využít inventarizovanou část archivního fondu COOP – Jednota Toužim, období 1956–1992 do transformace družstva 24. 10. 1992, a dále archivní fond Jednota, lidové spotřební družstvo Toužim, který je uložen také ve Státním okresním archivu Karlovy Vary. Doplňující zprávy o činnosti družstva, které po sloučení se zrušenou toužimskou Jednotou od 1. 7. 1960 působí stále, poskytne také informační zpravodaj Jednoty. V knihovně Státního okresního archivu Karlovy Vary jsou uloženy jeho ročníky 1989–2005.⁵⁶

V. Záznam o uspořádání části archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Zpřístupněná část archivního fondu byla uspořádána v letech 2017–2019 archivářkou Státního okresního archivu Karlovy Vary Petrou Sofronovou, která současně vypracovala manipulační seznam. Úvod manipulačního seznamu prvního typu vyhotovila archivářka ze stejného archivu Simona Pelcová v letech 2018–2019.

Karlovy Vary dne 10. 12. 2019

.....
Simona Pelcová

.....
Petra Sofronová

---

⁵⁴ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

⁵⁵ Zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů.

⁵⁶ *Jednota SD v Toužimi: družstevní informační zpravodaj pro zaměstnance a funkcionáře*. Ročníky 1989–1994. Toužim: Jednota SD v Toužimi, 1989–1994.
Jednota spotřební družstvo v Toužimi: družstevní informační zpravodaj. Ročníky 1995–2005. Toužim: Jednota SD v Toužimi, 1995–2005.

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny:

PELCOVÁ, Simona – SOFRONOVÁ, Petra. *COOP – Jednota Toužim. Období 1956–1992 do transformace družstva 24. 10. 1992 : dílčí inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 410]. Karlovy Vary : Státní okresní archiv Karlovy Vary, 2019.

PELCOVÁ, Simona – SOFRONOVÁ, Petra. *Jednota, lidové spotřební družstvo Toužim 1953–1960 : inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 412]. Karlovy Vary : Státní okresní archiv Karlovy Vary, 2019.

Publikované právní normy:

Sbírka zákonů Republiky československé 1960.

Sbírka zákonů České a slovenské federativní republiky 1990–1992.

Sbírka zákonů České republiky 1993–2019.

Literatura:

Jednota spotřební družstvo v Toužimi : zpravodaj pro zaměstnance a funkcionáře. Ročník 2003, č. 2. Toužim : Jednota SD v Toužimi, 2003.

Jednotný číselník organizací v ČSSR. Praha : Státní statistický úřad, 1967.

Jednotný číselník organizací v ČSSR. Abecední uspořádání organizací podle stavu ke dni 1. 12. 1977. Svazek I, II. Praha : Federální statistický úřad, 1978.

Internetové stránky:

Historie spotřebního družstevnictví v České republice [online]. COOP, c2015 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <<https://www.skupina.coop/historie-spotrebnych-druzstev>>.

Jednota [online]. Wikipedie [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Jednota>>.

Úplný výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Plzni, oddíl DrXXVI, vložka 261 [online]. Veřejný rejstřík a Sbírka listin. Ministerstvo spravedlnosti ČR, c2012–2015 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>>.

Příloha

Seznam použitých zkratek

AP	archivní pomůcka
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
bm	běžný metr
cit.	citace
COOP	mezinárodně používaná obchodní značka družstev spotřebitelů (consumer cooperatives)
č.	číslo
čj.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
čs.	československý
ČR	Česká republika
ČSSR	Československá socialistická republika
DI	dílčí inventář
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
Ing.	inženýr
inv. č.	inventární číslo
IČO	identifikační číslo organizace
kar	karton
KSSD	krajský svaz spotřebních družstev
LSD	lidové spotřební družstvo
mj.	mimo jiné
nám.	náměstí
odst.	odstavec
OSSD	okresní svaz spotřebních družstev
písm.	písmeno
poř. č.	pořadové číslo
s.	strana
Sb.	Sbírka zákonů
SD	spotřební družstvo
SOA	státní oblastní archiv
tř.	třída
tv	technický výkres
ÚSSD	Ústřední svaz spotřebních družstev

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

1. Vedení a správa

1.1 Právní vývoj a systém organizace

1	Stanovy	1992	kar 1
---	---------	------	-------

1.2 Orgány společnosti

2	Zápisy z jednání valné hromady, konference delegátů a shromáždění delegátů 24. 10. 1992, 29. 3. 1993, 28. 3. 1994, 27. 3. 1995, 15. 4. 1996, 21. 4. 1997, 20. 4. 1998 (součástí materiálů u zápisu z jednání konference delegátů ze dne 24. 10. 1992 je mj. transformační projekt)	1992–1998	kar 1
3	Zápisy z jednání shromáždění delegátů 19. 4. 1999, 17. 4. 2000, 9. 4. 2001, 22. 4. 2002, 23. 4. 2003, 19. 4. 2004, 25. 4. 2005, 24. 4. 2006, 23. 4. 2007, 23. 4. 2008	1999–2008	kar 2
4	Zápisy z jednání shromáždění delegátů 22. 4. 2009, 9. 4. 2010, 28. 4. 2011, 7. 10. 2011, 3. 5. 2012	2009–2012	kar 3
5	Zápisy z jednání představenstva 24. 10. 1992 – 17. 12. 1992	1992	kar 3
6	Zápisy z jednání představenstva 28. 1. 1993 – 17. 12. 1993 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 1992)	1992–1993	kar 4
7	Zápisy z jednání představenstva 27. 1. 1994 – 16. 12. 1994 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 1993)	1993–1994	kar 5
8	Zápisy z jednání představenstva 26. 1. 1995 – 14. 12. 1995 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 1994)	1994–1995	kar 6
9	Zápisy z jednání představenstva 25. 1. 1996 – 19. 12. 1996 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 1995)	1995–1996	kar 7
10	Zápisy z jednání představenstva 30. 1. 1997 – 18. 12. 1997 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 1996)	1996–1997	kar 8
11	Zápisy z jednání představenstva 29. 1. 1998 – 19. 12. 1998 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 1997)	1997–1998	kar 9

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
12	Zápisy z jednání představenstva 28. 1. 1999 – 16. 12. 1999 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 1998)	1998–1999	kar 10
13	Zápisy z jednání představenstva 27. 1. 2000 – 20. 12. 2000 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 1999)	1999–2000	kar 11
14	Zápisy z jednání představenstva 25. 1. 2001 – 27. 12. 2001 (součástí zápisů jsou přílohy z roku 2000)	2000–2001	kar 12
15	Zápisy z jednání představenstva 30. 1. 2002 – 27. 12. 2002, 29. 1. 2003 – 24. 9. 2003 (součástí zápisů za rok 2002 jsou přílohy z roku 2001, součástí zápisů za rok 2003 jsou přílohy z roku 2002)	2001–2003	kar 13
16	Zápisy z jednání představenstva 29. 10. 2003 – 17. 12. 2003, 14. 1. 2004 – 15. 12. 2004 (součástí zápisů z roku 2003 jsou přílohy z roku 2002, součástí zápisů z roku 2004 jsou přílohy z roku 2003)	2002–2004	kar 14
17	Zápisy z jednání představenstva 17. 1. 2005 – 21. 12. 2005, 25. 1. 2006 – 20. 12. 2006 (součástí zápisů z roku 2005 jsou přílohy z roku 2004, součástí zápisů z roku 2006 jsou přílohy z roku 2005)	2004–2006	kar 15
18	Zápisy z jednání představenstva 28. 2. 2007 – 14. 12. 2007, 27. 2. 2008 – 19. 12. 2008 (součástí zápisů z roku 2007 jsou přílohy z roku 2006, součástí zápisů z roku 2008 jsou přílohy z roku 2007)	2006–2008	kar 16
19	Zápisy z jednání představenstva 25. 2. 2009 – 18. 12. 2009, 24. 2. 2010 – 17. 12. 2010 (součástí zápisů za rok 2009 jsou přílohy z roku 2008, součástí zápisů za rok 2010 jsou přílohy z roku 2009)	2008–2010	kar 17
20	Zápisy z jednání představenstva 10. 1. 2011 – 16. 12. 2011, 28. 2. 2012 – 14. 12. 2012 (součástí zápisů za rok 2011 jsou přílohy z roku 2010, součástí zápisů za rok 2012 jsou přílohy z roku 2011)	2010–2012	kar 18

Poř. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
21	Zápisy z jednání kontrolní komise 27. 10. 1992 – 17. 12. 1992, 26. 1. 1993 – 17. 12. 1993, 26. 1. 1994 – 16. 12. 1994, 25. 1. 1995 – 14. 12. 1995, 24. 1. 1996 – 19. 12. 1996, 29. 1. 1997 – 18. 12. 1997 (součástí zápisů za rok 1993 jsou přílohy z roku 1992, součástí zápisů za rok 1994 jsou přílohy z roku 1993, v zápisech za rok 1997 chybí zápis č. 6)	1992–1997	kar 19
22	Zápisy z jednání kontrolní komise 28. 1. 1998 – 17. 12. 1998, 27. 1. 1999 – 16. 12. 1999 (součástí zápisů za rok 1998 jsou přílohy z roku 1997)	1997–1999	kar 20

2. Hmotný a nehmotný majetek

23	Restituce nemovitého majetku – vydání nemovitostí (Bastl Josef, Háva Václav, Holzerová Vilma, Jankuliak Milan, Kralovičová Ladislava, Prokopová Zdeňka, Štulíková Marie, Matoušová Marie, Patera Emil, Vacek Alois, Vegricht Jaroslav, Vyhliďalová Marie, Zelenková Anežka)	(1942) 1990–1998	kar 20
----	--	------------------	--------

3. Péče o zaměstnance

24	Kolektivní smlouva na rok 2001	2000	kar 20
25	Setkání zaměstnavatelů s dodavateli (26. 4. 1997, 25. 4. 1998, 24. 4. 1999, 29. 4. 2000, 26. 4. 2008, 25. 4. 2009, 10. 4. 2010, 30. 4. 2011)	1997–2000, 2008–2011	kar 20
26	Setkání bývalých zaměstnanců (důchodců) (26. 11. 1998, 24. 11. 1999, 6. 12. 2000, 26. 11. 2008, 25. 11. 2009, 25. 11. 2010, 23. 11. 2011, 14. 11. 2012)	1998–2000, 2008–2012	kar 20

Název archivní pomůcky:	COOP – Jednota Toužim. Období 1992–2012 po transformaci družstva 24. 10. 1992
Značka archivního fondu:	COOP Jednota Toužim
Časové rozmezí:	(1942) 1990–2012
Počet evidenčních jednotek:	20 (20 kartonů)
Rozsah části archivního fondu v bm:	2,40
Stav ke dni:	10. 12. 2019
Zpracovatelka části archivního fondu:	Petra Sofronová
Zpracovatelky archivní pomůcky:	Simona Pelcová, Petra Sofronová
Počet stran:	22
Počet exemplářů:	3
Schválil:	Mgr. Milan Augustin dne 10. 12. 2019 čj. SOAP/30-805/2019